

ZÁPISNICA Z AKTIVÍT A HLASOVANÍ RŠP GS V SÚVISLOSTI S PRIPOMIENKAMI OD AKREDITAČNEJ RADY PRIF UK

Dňa 14.04. 2022 predseda Rady ŠP prof. Bleha obdržal pre geografické študijné programy od predsedu Akreditačnej rady PriF UK prof. Korca pripomienky ku študijným programom. Prof. Bleha následne tieto pripomienky distribuoval HOZŠP a poveril ich vypracovaním reakcií resp. návrhov úprav na základe pripomienok AR PriF UK. HOZŠP pripravili v kooperácii s učiteľmi profilových predmetov a ďalšími učiteľmi nižšie uvedené reakcie a návrhy úprav, s ktorými sa oboznámili všetci členovia Rady ŠP, distribúcia prebehla elektronicky 20.04.2022.

Prof. Bleha zorganizoval hlasovanie spôsobom per rollam. Jeho výsledkom bolo jednomyselné schválenie reakcií a úprav, ktoré budú poslané naspäť Akreditačnej rade PriF UK. Prof. Bleha 22.4.2022 navrhol pridať ako jeden zo záverov nasledovné stanovisko Rady ŠP, ktoré je zahrnuté aj v tejto zápisnici, aby sa s ním mohli oboznámiť aj členovia Akreditačnej Rady PriF UK. So stanoviskom sa členovia Rady ŠP stotožnili.

Rada študijných programov Geografickej sekcie oceňuje pripomienky z Akreditačnej rady PriF UK a odporúča predsedovi rady ŠP, aby v najbližšom období diskutoval potenciálne ďalšie vylepšenia študijných programov, vrátane ich personálneho zabezpečenia a zabezpečenia výučby predmetov, s výborom Geografickej sekcie PriF UK, ktorého súčasťou v jeho aktuálnom zložení sú aj HOZŠP (garanti). Diskusia by mala prebiehať aj v intenciách pripomienok od Akreditačnej rady PriF UK. Na zasadnutia budú prizvaní aj ostatní členovia Rady ŠP, ktorí nie sú členmi výboru sekcie."

Reakcie k jednotlivým študijným programom:

1. Geografia, kartografia a geoinformatika – schválenie s pripomienkami

- Z hľadiska zabezpečenia programu pedagógmi sme zistili, že jedna vyučujúca (doc. Mičietová), ktorá participuje na vedení štyroch profilových predmetov má na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave od 1. 12. 2021 iba 33 % pracovný úväzok. Okrem toho participuje aj na zabezpečovaní jedného profilového predmetu na magisterskom stupni a jedného výberového predmetu na doktorandskom stupni. Plánované má aj zabezpečovanie viacerých špeciálnych seminárov v rámci bakalárskych a magisterských programov. Odporúčame zvážiť, či je tretinový pracovný úväzok dostatočný na pedagogické pokrytie tohto a ďalších dvoch programov.

Pripomienka nie je relevantná, doc. Mičietová má 33 % ako druhý úväzok vedeckého pracovníka na Vedeckom parku UK, na učiteľskom mieste PriF UK má 100 %. Detaily je možné overiť na portalvs.sk.

- V charakteristike absolventov kartografie a geoinformatiky sa uvádza, že ovládajú metódy zberu údajov (opraviť „zberu informácií“, ako je dokumentované v druhom odseku „2. Profil absolventa a ciele vzdelávania“) a ich integráciu v databázach ... Dovoľujeme si upozorniť, že v informačnom liste predmetov chýba zmienka o unikátnom monitorovanom

programe Copernicus, ktorého údajové vrstvy, prístupy ich získavania a využívania by mal absolvent nielen tohto, ale aj ďalších programov spojených s geoinformatikou jednoznačne poznať. Do obsahovej náplne programu odporúčame zahrnúť prednáškový blok o európskom monitorovacom programe Copernicus.

Stotožňujeme sa s pripomienkami, v charakteristikách absolventov budú upravené spomínané informácie a do informačného listu predmetu venovaného monitoringu krajiny a interpretácii údajov DPZ bude uvedená zmienka a bude sa vyučovať o programe Copernicus.

Názvy predmetov „Interpretácia a klasifikácia údajov DPZ 1“ a „Interpretácia a klasifikácia údajov DPZ 2“ odporúčame opraviť na „Interpretácia údajov DPZ 1“ a „Interpretácia údajov DPZ 2“. Klasifikácia je jedným z prístupov interpretácie údajov DPZ.

Stotožňujeme sa s odporúčaním a v názvoch upravíme „Interpretácia údajov DPZ“.

- Do informačného listu predmetu „Interpretácia a klasifikácia údajov DPZ 2“ navrhujeme doplniť štyri knižné publikácie:

Congalton R. G., Green K. (1999). Assessing the accuracy of remotely sensed data: principles and practices. Boca Raton: Lewis Publisher.

Feranec J., Soukup T., Hazeu G., Jaffrain G. (2016). European landscape dynamics: CORINE land cover data. Boca Raton: CRC Press, Taylor & Francis Group.

Giri Ch. P. (2012). Remote sensing of land use and land cover: principles and applications. Boca Raton: CRC Press, Taylor & Francis Group.

Liang S., Wang J. (2020). Advanced remote sensing. Terrestrial information extraction and applications. Second edition. London: Academic Press, 1. kapitola: A systematic view of remote sensing, pp. 1-57.

Stotožňujeme sa s pripomienkami k odporúčanej študijnej literatúre predmetu Interpretácia údajov DPZ 2, budú doplnené všetky publikácie, ktoré budú pre študentov dostupné elektronicky alebo prezenčne.

V informačnom liste predmetu „Aplikovaná geografia“ by nemala chýbať elektronická publikácia:

CLC product user manual (2021). Copenhagen: European Environment Agency.

<https://land.copernicus.eu/user-corner/technical-library/clc-product-user-manual>

Stotožňujeme sa s pripomienkami, publikácia bude doplnená predmetu Aplikovaná geografia.

- Do informačného listu predmetu „Základy kartografie“ odporúčame doplniť učebnicu: *Miklík J., Dušek R., Krtička L., Koláb O. (2018). Tvorba map. Ostravská univerzita.*
<http://tvorbamap.osu.cz>

Stotožňujeme sa s pripomienkami, plánujeme publikáciu doplniť predmetu Základy kartografie.

2. Geografia, rozvoj regiónov a európska integrácia – schválenie s pripomienkami

- Do určitej miery je prekvapujúce, aby jeden učiteľ (doc. Rajčáková) viedol deväť profilových predmetov, štyri na bakalárskom stupni, štyri na magisterskom stupni a jeden na doktorandskom stupni (štyri v zimnom semestri a päť v letnom semestri). Odborná problematika uvedených deviatich predmetov je svojím zameraním pomerne odlišná, preto neprekvapuje, že publikačná aktivita učiteľa v odbornej oblasti niektorých predmetov je minimálna.

Reakcia: Ďakujeme za pripomienku, avšak nestotožňujeme sa s niektorými argumentmi. V prvom rade doc. Rajčáková je považovaná za autoritu v odbore s presahom na prax. Problematika je práve úzko spätá s regionálnym rozvojom, regionálnou politikou a plánovaním. Na tieto predmety nadväzuje aj jej publikačná aktivita a nakoniec aj profil našich absolventov deklarovaný ich záverečnými prácami a nakoniec aj možnosťou zamestnania a reálnou pracovnou pozíciou na trhu práce. Na troch predmetoch sa podieľa ako spoluvyučujúca (nie hlavná vyučujúca).

- Takisto neštandardnou sa nám javí situácia pri učiteľovi (dr. Sládekova Madajová), ktorý vedie zásadný profilový predmet „Teória a metodológia regionálnej geografie“ a ešte dva profilové predmety magisterského stupňa „Regionálna analýza 1“ a „Regionálna analýza 2“. V uvedených piatich najvýznamnejších publikovaných prácach celkovo a piatich najvýznamnejších za ostatných šesť rokov (jedná sa celkovo o sedem prác) je uvedený učiteľ trikrát tretí autor z troch autorov, trikrát tretí autor zo štyroch autorov a jedenkrát prvý autor z troch autorov. Podľa odborného zamerania uvádzaných prác by sa zdalo, že učiteľ je skôr špecialista na „flood hazards“ alebo „flood risk“ (práce neboli vyhľadane, predpokladáme, že učiteľ možno prispel pri metódach výskumu). Nedali by sa do zoznamu najvýznamnejších prác zaradiť aspoň dve, tri práce, ktoré by výrazne ukázali publikačnú aktivitu v problematike troch uvedených profilových predmetoch?

Reakcia: Ďakujeme za pripomienku. Pri uvádzaní publikovaných prác sme pozornosť venovali práve tým publikovaným v CC časopisoch (s čo najväčším IF). Po roku 2016 má Dr. Sládekova Madajová jednu publikáciu ako prvý autor, v troch prácach ako druhý autor (z dvoch) a trikrát druhý autor z troch. Je však potrebné upozorniť na fakt, že prvý autor nie je synonymum termínu hlavný autor. Dôvodom aktuálnej publikačnej činnosti v zmysle autorstva a spoluautorstva je materská dovolenka kolegyne. Pri iných publikáciách dochádza často k spoluautorstvu a dané publikácie si uvádza niekto iný z kolegov. Uvedená pripomienka k názvu prác a „špecializácii“ nie je na mieste, je potrebné prácu si preštudovať a holisticky zhodnotiť, nesústrediť sa iba na názov, ale aj obsah a prínos. K pripomienke o publikačnej aktivite v problematike profilových predmetov sú práve uvedené publikácie a celý profil vedecko-výskumnej činnosti kolegyne plne v súvislosti s týmito predmetmi vrátane prvoautorstva a monografickej práce. Výhľadové riešenie prvoautorstva (hlavného autorstva) vychádza z pripravovaných výskumov a prác zaslaných na recenzné konanie, kde bude väčší dôraz kladený na poradie autorov.

- Považujeme za potrebné upozorniť aj na niektoré rezervy v súvislosti s odporúčanou literatúrou pri jednotlivých predmetoch. Namiesto práce „Blažek, J., Uhlíř, D. (2011). Teórie regionálního rozvoje. Nástin, kritika, implikace. Praha, Karolinum“ (2. vydanie), by bolo vhodnejšie odporúčať 3. vydanie tejto monografie z roku 2020, ktoré je doplnené o nové poznatky. Pri predmetoch, ktorých súčasťou je problematika „regionálnej politiky“ nám chýba veľmi dobrá vysokoškolská učebnica „Buček, M., Rehák, Š., Tvrdoň, J. (2010). Regionálna ekonómia a politika. Bratislava, NF EU, 269 s.“ V tejto učebnici je popri veľmi dobre prezentovaných poznatkoch k regionálnej politike (v kontexte so Slovenskou republikou) sú cennou časťou, aj v súvislosti s posudzovaným študijným programom, jej poznatky o regionálnej ekonomii a vzťahoch regionálnej ekonomie k regionálnej politike. Takisto v predmete „Regionálny rozvoj, regionálna politika a plánovanie“, kde sa diskutuje o koncepte regiónu by bolo vhodné uviesť v odporúčanej literatúre aj niektoré práce českých geografov, napr. aj veľmi podnetnú prácu „Semian, M. (2016): Region in its complexity: A discussion on constructivist approaches. Acta Universitatis Carolinae Geographica, 51, 2, s. 177 – 186. Možno by bolo vhodné venovať odporúčanej literatúre viac pozornosti. Dávame na zváženie, či by nebolo možné pri odporúčanej literatúre zvýrazniť jeden, maximálne dva základné zdroje, ako na to upozorňuje aj manuál Oxfordskej univerzity „52 zásad správneho učenia“.

Reakcia: Pripomienku akceptujeme. Novšie vydanie sme zaregistrovali, avšak v katedrálnej knižnici máme nakúpených viac kusov starších vydaní. Literatúru upravíme podľa odporúčaní a doplníme o ďalšie informácie súvisiace s aktuálnymi publikáciami a dokumentami (napr. nové programové dokumenty). Informačné listy k predmetom považujeme za „živé“ dokumenty a priebežne budú aktualizované.

- Nevieme, ako máme rozumieť faktu, že pri dvoch výberových predmetoch, „Praktická geografia pre prírodovedcov“ a „Geografia sveta v 21. storočí“, obidva sú v rozsahu P1/S1, je uvedených 11 učiteľov. Učí každý z uvedených učiteľov počas semestra len jeden týždeň alebo sú učitelia zapojení do výučby podľa nejakého pravidla alebo prednáša len jeden, prípadne dvaja učitelia a ostatní vedú semináre menších skupín? Možno by bolo vhodné túto situáciu vysvetliť.

Reakcia: Ďakujeme za pripomienku. Uvedené predmety sú celofakultné. Boli vytvorené už pre tento akademický rok na základe podnetu vedenia fakulty so zámerom podporiť interakcie medzi jednotlivými študijnými odbormi na fakulte. Po diskusii v rámci vedenia geografickej sekcie sa ako prvé podujalo za geografickú sekciu na tento zámer naše pracovisko (predmety sa už vyučujú). Pri koncepcii oboch predmetov sa preto vychádzalo z toho, že predmet je primárne určený negeografom, resp. študentom z iných geografických odborov. Na základe uvedeného bola zvolená schéma predstavenia vybraných tém a problémov, ktoré by mohli byť prínosné pre týchto študentov, či už z hľadiska využitia istých medziodborových poznatkov a súvislostí, alebo z hľadiska záujmu o niektoré aktuálne témy, ktorými sa moderná regionálna geografia zaoberá. Preto aj náplň predmetu je čiastočne variabilná práve s ohľadom na uvedené problémy. Z tohto dôvodu boli ako vyučujúci zaradení prakticky všetci pedagógovia z pracoviska, pričom to neznamená, že sa vždy vystriedajú všetci. Samozrejme garant predmetu

(ktorý zodpovedá aj za organizáciu predmetu) a niektoré kľúčové témy aj s ich prednášajúcimi zostávajú v stabilnom jadre predmetov. Podľa pôvodných informácií by sa tieto predmety nemali nasadzovať každý rok (mali by sa striedať s ponukou z ostatných pracovísk zo sekcie). Samozrejme, ak treba, tak počet vyučujúcich zredukujeme. Zápis študentov na dané predmety nie je možné odhadnúť (celofakultné predmety), preto v prípade vysokého počtu potenciálnych študentov je potrebné výučbu (semináre) personálne pokryť.

3. Regionálna geografia, rozvoj regiónov a európska integrácia – schválenie s pripomienkami

- V profile absolventa a cieľoch vzdelávania sa uvádza: „Absolvent študijného programu Regionálna geografia, rozvoj regiónov a európska integrácia rozumie **podstatným súvislostiam, princípom, teóriám a konceptom odboru**, nachádza a prezentuje vlastné riešenia problémov aj pri neúplných alebo obmedzených informáciách. Dokáže samostatne, jasne a jednoznačne formulovať a komunikovať originálne závery na základe kritického hodnotenia získaných dát a poznatkov a na základe svojej tvorivej práce. K výstupom vzdelávania študijného programu patrí nasmerovanie študentov **ku kritickému mysleniu a strategickému uvažovaniu v globálnom, regionálnom i lokálnom meradle**. Pre orientáciu v súčasnom globalizovanom svetovom systéme je potrebné brať do úvahy cezhraničné, medzinárodné či globálne interakcie a konzekvencie v ich časopriestorovej dynamike“.

K tomuto je potrebné urobiť dve poznámky. Prvou je absencia predmetu zameraná na problematiku teórií regionálneho rozvoja. Predmet sa objavuje až v doktorandskom štúdiu. Podľa nášho názoru predmet by mal byť zaradený už do magisterského štúdia, nielen vzhľadom na deklarovaný profil absolventa, ale najmä vzhľadom na významnosť tejto problematiky pri štúdiu otázok a úloh regionálneho rozvoja.

Druhá poznámka smeruje k skutočnosti, že v informačných listoch predmetov bakalárskeho a magisterského štúdia sme nenašli explicitné sústredenie pozornosti na niektoré dôležité súčasné fenomény, ktoré rozhodujúcou mierou vplývajú na regionálny rozvoj v globálnej a národnej mierke (globalizácia, kríza kapitalizmu, štátny kapitalizmus, sociálna ekonomika, finančné inžinierstvo, post-modernizmus, partokracia i iné). Podľa nášho názoru v informačných listoch, teda v obsahu jednotlivých predmetov, chýba aj explicitné zaradenie dôležitých teoreticko-metodologického otázok spojených s regionálnym rozvojom, akými sú napr. nová ekonomická geografia, regionálna konkurencieschopnosť a odolnosť regiónov. Podľa nášho názoru by tieto fenomény mali byť explicitne uvedené ako súčasť niektorého predmetu, možno by im mohol byť venovaný aj samostatný predmet.

Reakcia: Ďakujeme za pripomienky. K prvej z nich možno argumentovať, že vo viac ako 90 % študentov ide o nadväzujúce magisterské štúdiu na predchádzajúce bakalárske, v ktorom sa teórie regionálneho rozvoja podrobne vyučujú (Regionálny rozvoj, regionálna politika a plánovanie (1, 2). Študentom, ktorí tieto predmety neabsolvovali je odporúčané zapísať si ich. Ak by boli zaradené aj v tomto stupni štúdia, išlo by v istom zmysle o duplicitu predmetov. Navyše ide o druhý stupeň vzdelania, v ktorom musíme stavať na istých základoch a nimi v regionálnom rozvoji sú práve teórie regionálneho rozvoja, obdobne ako je to v prípade teórie a metodológie regionálnej geografie. Druhá pripomienka je na mieste v zmysle exaktne uvedených termínov v informačnom listoch. Avšak, ak je v informačnom liste predmetu Globálne problémy sveta uvedené: „Predmet je zameraný na oboznámenie sa s aktuálnymi trendami vývoja svetového politického a ekonomického systému a jeho priemetu do aktuálnych medzinárodných vzťahov. Predmet oboznamuje s rôznymi koncepciami usporiadania globálneho systému, ktoré formujú názory a vnímanie dynamických premien

svetového systému...“ je zrejmé, že mnohé z navrhovaných „fenomérov“ sú v predmete (a iných predmetoch) obsiahnuté. Neuvažujeme nad návrhom posudzovateľa so zaradením nového predmetu, avšak do ponuky výberových predmetov zaradíme predmet Teórie regionálneho rozvoja a výskum regiónov zo študijného programu Ekonomická a sociálna geografia, demografia a územný rozvoj.

- Nie je štandardné, že „Hlavná osoba zodpovedná za študijný program“ vedie v študijnom programe len jeden profilový predmet aj to spolu s tromi ďalšími učiteľmi, odhliadnuc od diplomových seminárov a samostatných prácach na diplomovej téme. Ako sme už uvádzali pri posudzovaní bakalárskeho programu na katedre je učiteľ, docent, ktorý vedie na tomto magisterskom stupni štyri profilové predmety.

Reakcia: Ďakujeme za pripomienku. V manuáli sme však nenašli žiadne obmedzenie na počet profilových predmetov ani na počet profilových predmetov prislúchajúcich hlavnej osobe. Zosúladením požiadaviek sa F. Križan bude podieľať na výučbe profilového predmetu Komplexná geografická analýza malého regiónu a predmetu Analýza a vizualizácia priestorových údajov (1).

- Pravdepodobne z nepozornosti v časti „Opis študijného programu“ chýba položka 4c „Študijný plán“.

Reakcia: Ďakujeme za pripomienku, položku 4c do opisu doplníme.

- Aj v prípade regionálnej geografie, podobne ako pri humánnej geografii, odporúčame do budúcnosti (možno ešte aj v tomto akreditačnom cykle) pripraviť hlavne v magisterskom stupni štúdiá predmety, ktoré by sa zameriavali na riešenie regionálnych tém z komplexného pohľadu (t. j. v súvislostiach prieniku vplyvov rôznej hierarchie území, globálnej, národnej, regionálnej a lokálnej, ako aj prieniku jednotlivých oblastí spoločenského života, najmä politického, ekonomického, sociálneho a environmentálneho). V predloženom študijnom programe sú predmety trochu izolované v rámci jednotlivých disciplín. Vo svete sa už pri univerzitnom vzdelávaní pri magisterskom stupni viac stretávame s uvedeným komplexným prístupom, čo sa odzrkadľuje aj v zlučovaní parciálnych predmetov do syntetizujúcich predmetov.

Reakcia: Ďakujeme za pripomienku, avšak nestotožňujeme sa s názorom oponenta. Práve magisterský stupeň je stavaný aj na lokálnom, regionálnom a globálnom meradle. Od lokálnej úrovni (napr. Komplexná geografická analýza malého regiónu) cez regionálnu úroveň (napr. Regionálna analýza) až po globálnu úroveň (napr. Geopolitický vývoj sveta po roku 1945, Ochrana a tvorba životného prostredia a jej ekonomické a právne aspekty a i.). Práve komplexný pohľad zostaveného magisterského študijného programu považujeme za jeho devízu.

- Považujeme mierne za neštandardné, keď je jeden učiteľ odborným garantom 12 predmetov (2 povinných, 8 povinne voliteľných a 2 výberových). Pri 4 predmetoch je jediným učiteľom, pri 7 predmetoch je prvý učiteľ z dvoch učiteľov a pri 1 predmete je prvý učiteľ

z piatich učiteľov. Odborné zameranie jednotlivých predmetov je dosť odlišné, od všeobecnej geografie, cez cestovný ruch a sociálne média, základy marketingu, geografie poľnohospodárstva, medicínskej geografie, úvodu do metodológie spoločenskovedného výskumu až k regionálnej geografii Rakúska a Maďarska. Pravdepodobne už neplatí v minulosti rešpektovaná norma, že učiteľ môže viesť maximálne 5 rôznych predmetov a takisto pripúšťame, že profesor a docent sú často pri predmete uvádzaní len „pro forma“ a predmet učí mladší odborný asistent. Napriek tomu však dávame na zváženie upraviť existujúci stav, pretože predložené študijné plány Bc. stupňa a aj Mgr. stupňa takto pôsobia, jemne povedané, trochu nedôveryhodne.

Reakcia: Stotožňujeme sa s pripomienkou. Pedagogické aktivity prof. Tolmáčiho budú redukované vzhľadom na jeho pedagogický profil a vedecko-výskumné aktivity.

4. Regionálna geografia – schválenie s pripomienkami

- Aj pri tomto študijnom programe doktorandského štúdia na jednej strane oceňujeme ponechanie termínu regionálna geografia v jeho názve, na druhej strane nám v uvedených predmetoch študijného programu chýbajú predmety zamerané napr. na prezentáciu a hodnotenie vybraných teoreticko-metodologických i empirických prác nielen svetovej, ale aj slovenskej regionálnej geografie v historickom kontexte (napr. práce Lukniša, Hampla, Paulova i iných regionálnych geografov) s dôrazom na súčasné prístupy a predmet zameraný na komplexný výskum prirodzených geografických regiónov. V tomto druhom prípade dávame na zváženie pripraviť takýto spoločný predmet so študijným programom doktorandského štúdia „humánna geografia a demografia“ a pokúsiť sa zabezpečiť výuku tohto predmetu zahraničnými učiteľmi z Česka, Poľska, prípadne iných krajín (napr. formou pozvania učiteľov v rámci štandardných výmenných zahraničných pobytov). Niekedy sa zdá, že študent je už „unavený“ z domácich učiteľov, hlavne keď tí na doktorandskom štúdiu sú najvyťaženejší už aj na bakalárskom a magisterskom stupni.

Reakcia: Ďakujeme za pripomienku. Myšlienky uvedených autorov sú diskutované najmä v predmete Vývoj geografického myslenia, ktorý zabezpečujú práve iní ako katedrálni pedagógovia. K návrhu nového spoločného predmetu je potrebná diskusia medzi hlavnými zodpovednými osobami možno na úrovni nielen dvoch, ale všetkých troch geografických pracovísk.

- Takisto odporúčame pri predmetoch doktorandského štúdia položiť dôraz na písanie vedeckých prác a ich publikovanie v kvalitných zahraničných karentovaných časopisoch, kde je zaručené náročné recenzné konanie. Predpokladáme, že požiadavka publikácie v dobrom indexovanom časopise pri žiadosti o obhajobu dizertačnej práce je ošetrená od možnosti obísť toto pravidlo. Predpokladáme síce, že aké sú požiadavky na kritické hodnotenie literatúry pri písaní vedeckej publikácie a korektný empirický výskum, študent už pozná z magisterského štúdia, ale niektorý z predmetov doktorandského štúdia by mal dôraznejšie upozorniť na tieto dva atribúty písania vedeckej práce.

Reakcia: Ďakujeme za pripomienku, s ktorou sa stotožňujeme. Do študijného programu navrhujeme doplniť predmet Vedecká publikácia a etika výskumu.

Ekonomická a politická geografia a demografia (bc.) – schválenie s pripomienkami

- Upozorňujeme, že jeden z garantov študijného programu doc. Slavík už dosiahol vek 69 rokov. Odporúčame uviesť spôsob vyriešenia tohto stavu v najbližšom období, prípadne nahradiť uvedeného garanta mladším kolegom, ak je to možné (platí i pre Mgr. a PhD. stupeň).

Pripomienku akceptujeme, bude riešená v najbližšom čase vďaka predpokladanému ukončeniu habilitačného konania Dr. V. Bačíka a jeho prechod na funkčné miesto docenta.

- Štruktúra predmetov je dobre poskladaná a väčšinou zodpovedá profilu absolventa aj vedeckému zameraniu garantov a vyučujúcich.

Bez komentára.

- Jediný drobný nesúlad vidíme v malom akcente na globálne vplyvy, ktoré môžu byť do značnej miery určujúce alebo limitujúce aj pre vývoj na štátnej, regionálnej i lokálnej úrovni. Pozn. v profile absolventa sa pritom píše o schopnosti absolventa analyzovať vybrané procesy a aktuálne problémy spoločnosti i na nadnárodnej úrovni.

Pripomienku akceptujeme čiastočne. V rámci parciálnych predmetov sa dané vplyvy riešia, napr. vo sfére politickej geografie, ekonomickej geografie (globálne produkčné siete, zahraničné investície), geografii obchodu (globálne toky tovarov a služieb) a pod. Budeme sa však touto pripomienkou výhľadovo zaoberať. Katedra poskytuje špecializovaný kompaktnejší predmet zameraný na globálne procesy pre učiteľské štúdium, budeme zvažovať jeho modifikáciu aj pre študentov odborného štúdia.

- V profile absolventa odporúčame vynechať jeho schopnosť predikovať migračné pohyby, migrácie sa na rozdiel od prirodzeného pohybu predikovať takmer nedajú.

Pripomienku akceptujeme, profil absolventa upravíme. Študent získa predpoklady pre kreovanie alternatív budúceho vývoja migrácie (predikciu sme chápali skôr ako odhad, skúmanie potenciálu migrácie a pod.).

- Do budúcnosti (nie v tomto akreditačnom cykle) odporúčame pracovať na väčšom prepojení predmetov, ktoré sú momentálne trochu izolované v rámci jednotlivých parciálnych disciplín (obyvateľstvo, sídla, poľnohospodárstvo, priemysel, doprava, cestovný ruch atď.). Vo svete sa už viac stretávame s riešením priestorových tém z komplexného pohľadu (t. j. v súvislostiach), čo sa odzrkadľuje aj v zlučovaní parciálnych predmetov do syntetizujúcich predmetov alebo blokov (geografia mobility, geografia znevýhodnenia, urbánno-udržateľné témy, agro-rurálne témy a pod.). Tento trend je momentálne viac zachytený v zameraní „Demografia, migrácia a ľudské zdroje“.

Pripomienku akceptujeme, znamenalo by však celkovo iný prístup k ponuke predmetov. Kľúčové je, že uvedené témy v programoch predstavené sú už teraz. Budeme zvažovať prechod na modulárny/blokový komplexný a problémovo ladený prístup v budúcnosti.

Ekonomická a sociálna geografia, demografia a územný rozvoj (mgr.) – schválenie s pripomienkami

- Oceňujeme úpravu a zdôvodnenie názvu študijného programu (týka sa aj Bc. stupňa), ktorý je teraz viac prispôsobený obsahu aj medzinárodnej klasifikácii a číselníku FORD.

Bez komentára.

- Študijný program je veľmi dobre spracovaný, zameraný nielen na empirické, ale aj teoretické výskumy. Zaujímalo by nás, či by bolo možné, resp. či sa plánuje, vzhľadom na uvádzaný profil absolventa, do popisu študijného programu a skladby predmetov zakomponovať aj vyšší podiel metodiky aplikovaného výskumu, zameranej pochopiteľne predovšetkým pre potreby odbornej praxe.

Ďakujeme za poznámku týkajúcu sa aplikovaného výskumu. Myslíme, že už teraz sú študenti s vybranými postupmi oboznámení (napr. pre potreby viacerých smerov plánovania). Budem sa pokúšať perspektívne identifikovať vhodné metodiky aplikovaného výskumu najrelevantnejšie pre našich absolventov.

- Do výučby v magisterskom stupni by sa mali vo významnej miere zahrnúť aj výsledky vlastného (originálneho, autorského) základného výskumu garantov a vyučujúcich. Šlo by prosím akcentovať v akej problematike a v ktorých predmetoch sa tak bude diať?

S pripomienkou sa stotožňujeme čiastočne. Viaceré predmety už teraz významne odrážajú vlastné výsledky výskumu (publikované, recenzované) a odrážajú autorský prístup k problematike, vyjadrený často aj prípravou vlastných učebných textov. K takýmto predmetom môžeme zaradiť napr. Geografické myslenie a humánna geografia, Sociálna geografia, teórie regionálneho rozvoja a výskum regiónov, Geografia, verejná politiky a mestský rozvoj, Politická geografia, Demografická analýza, Populačné projekcie a prognózy, Geografia náboženstiev, Populačná a rodinná politika.

- Počet profilových predmetov vyučovaný prof. Blehom sa nám zdá pomerne veľký (osem, z toho tri na bakalárskom stupni, tri na magisterskom stupni a dva na doktorandskom stupni). V siedmich prípadoch sa jedná o demografické predmety, preto by bolo vhodné dbať na to, aby sa preberané témy v týchto predmetoch niekoľkokrát neopakovali.

K pripomienke si dovoľujeme predložiť nasledovné vysvetlenie. Predmety sú absolútne originálne a neprekrývajú sa. Prof. Bleha je v daných témach reálne a vysoko aktívny, realizuje primeraný základný aj aplikovaný výskum. Jeden z predmetov je súčasne „iba“ základný kurz Demografie a demogeografie. Čo je tiež podstatné, hoci je uvedený a učí aj v iných predmetoch (semináre, Aktuálne demografické trendy), ako kľúčový a jediný učiteľ je iba dvoch predmetoch

v bc. stupni (*Demogeografia a demogeografia 2, Aplikovaná demografia a ľudské zdroje*), v dvoch predmetoch na mgr. stupni (*Populačná a rodinná politika, Populačné projekcie a prognózy*) plus PhD. stupeň. Všade inde je iba „jeden z viacerých“ učiteľov v širších tímoch. Domnievame sa, že model 2+2+2 je akceptovateľný. Záverom si dovoľujeme podotknúť, že viaceré predmety sú pritom v rozsahu 2 hodín týždenne (1P+1C).

- Ako nie úplne vhodne zvolený názov predmetu sa nám zdá „Moderná demografia Slovenska“. Je to z dvoch dôvodov: používanie termínu moderný/á je v názve predmetu menej tradičné; z obsahu sa zdá, že veľká časť predmetu bude venovaná aj dlhodobému, nielen aktuálnemu, vývoju demografických ukazovateľov Slovenska.

Zásadnou predstavou pri formovaní tohto predmetu (a chápanie termínu „moderná/é“) bolo predstaviť súčasný demografický vývoj v duchu najnovších teoretických konceptov, metodologických prístupov a metodických postupov. Dovoľujeme si podotknúť, že sa jedná o komplementárny predmet k druhému predmetu „Historická demografia Slovenska“. Predmety sú samozrejme skoorinované a nasledujú v študijnom pláne po sebe v nasledujúcich semestroch.

Humánna geografia a demografia (PhD) – schválenie s pripomienkami

- V prípade doktorandského štúdia oceňujeme ponechanie termínu humánna geografia v jeho názve, lebo vo vedeckej obci je pomenovanie „human geography“ najviac frekvencované a aj najpriľahlejšie a najkorektnejšie z hľadiska teórie a štruktúry parciálnych geografických subdisciplín.

Bez komentára.

- Pri vedeckej činnosti študentov doktorandského štúdia nie je v publikáciách vôbec riešené „prvoautorstvo“ a počet autorov, čo je však podľa nášho názoru veľmi podstatné z hľadiska určovania autorských podielov aj z hľadiska zabránenia pripisovaniu autorov.

Bude riešené z úrovne fakulty.

- Je dôležité, aby mal doktorand pri obhajobe dizertačnej práce, minimálne jednu publikáciu s nezanedbateľným autorským podielom v kvalitnom (najlepšie karentovanom) časopise, kde je zaručený nezávislý recenzný proces. Toto by sa nemalo dať nijako obísť, hlavne nie množstvom (menej kvalitných) publikácií, kapitolami v monografiách (kde je nezávislosť recenzného procesu diskutabilná) a pod.

Bude riešené z úrovne fakulty.

- V predmetoch „Vedecký výskum“ a „Aktuálne teoreticko-metodologické otázky humánnej geografie“ odporúčame nahradiť ako vyučujúceho doc. Slavíka. Z jeho publikácií sa zdá, že aktuálny vedecký výskum a silný teoreticko-metodologický základ nie sú jeho silnou stránkou.

Pripomienky akceptujeme, bude riešená v dohľadnom čase (max. 2-3 roky) v súvislosti s kvalifikačnými postupmi na katedre, i jeho nahradením v pozícii osoby spoluzodpovednej za program. V predmete bude zapojený s ohľadom na jeho vybrané výskumné postupy a metódy s ktorými má skúsenosti.

V Bratislave 25.4.2022

Zapísala: Mgr. Farkas

Overil: prof. Bleha